

בראשית פרק כד

א ואַבְרָהָם זָקֵן, בָּא בַּיָּמִים; וְהָ' בָּרַךְ אֶת-אַבְרָהָם, בְּכָל. — הַבְּרִכּוֹת שֶׁל ה' לִאֲבֹרָהָם הִתְגַּשְׁמוּ — הַבְּטַחַת הַזֶּרַע (הוֹלְדֵת יִצְחָק), הַבְּטַחַת הָאָרֶץ (קִנְיִית מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה וְהַיְשִׁיבָה בָּאָרֶץ)

ב וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, אֶל-עֲבָדָיו זָקֵן בֵּיתוֹ, הַמָּשָׁל, בְּכָל-אֲשֶׁר-לוֹ: שִׁים-נָא יָדְךָ, תַּחַת יָרְכִי.

ג וְאִשְׁבִּיעֶךָ—בֹּה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ: אֲשֶׁר לֹא-תִקַּח אִשָּׁה, לְבָנִי, מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, אֲשֶׁר אֲנִכִּי יוֹשֵׁב בְּקִרְבִּי.

ד כִּי אֶל-אֶרֶצִי וְאֶל-מוֹלַדְתִּי, תֵּלֵךְ; וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה, לְבָנִי לִיִּצְחָק.

ה וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הָעֶבֶד, אוֹלִי לֹא-תֵאבֹדָה הָאִשָּׁה, לְלָכֶת אַחֲרַי אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת; הִהְשֵׁב אִשְׁיָב אֶת-בְּנִי, אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יָצֵאתִי מִשָּׁם.

ו וַיֹּאמֶר אֵלָיו, אַבְרָהָם: הֲשֹׁמֵר לָךְ, פָּן-תִּשְׁיֵב אֶת-בְּנִי שָׁמָּה.

ז ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר לָקַחְנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי, וְאֲשֶׁר דִּבֶּר-לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע-לִי לֵאמֹר, לְזַרְעֶךָ אֶתֶּן אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת--הוּא, יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ לִפְנֵיךָ, וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבָנִי, מִשָּׁם.

ח וְאִם-לֹא תֵאבֹדָה הָאִשָּׁה, לְלָכֶת אַחֲרַי--וְנָקִיתִי, מִשְׁבַּעְתִּי זֹאת; רַק אֶת-בְּנִי, לֹא תִשָּׁב שָׁמָּה.

ט וַיִּשָּׂם הָעֶבֶד אֶת-יָדוֹ, תַּחַת יָרֶךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו; וַיִּשְׁבַּע לוֹ, עַל-הַדָּבָר הַזֶּה.

פס' ב'-ט'

אברהם אומר לעבד שלו שיישבע לו שהוא לא ייקח ליצחק אשה מבנות העם הכנעני (יש עמים זרים בארץ כנען, אברהם לא רוצה שיצחק יתחתן עם אחת מהבנות של אותם עמים), אלא יילך לארץ מולדתו של אברהם וייקח ליצחק אישה משם.

העבד שואל מה יקרה אם האישה לא תרצה ללכת אחריו לארץ הזאת, האם עליו לקחת את יצחק לארץ מולדתו של אברהם?

אברהם לא מוכן לכך שיצחק יעבור לחיות בארצו של אברהם כי ה' ציווה עליו ללכת משם והבטיח לו את הארץ הזאת שבה הם יושבים.

אם האישה לא תרצה ללכת אחריו, אני מוותר על השבועה, העיקר שבני לא יישב שם.

העבד נשבע לאברהם שיעשה מה שהוא ביקש.

י וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֶשְׂרֵה גַמְלִים מִגַּמְלֵי אֲדֹנָיו, וַיֵּלֶךְ, וְכָל-טוֹב אֲדֹנָיו, בְּיָדוֹ; וַיָּקָם, וַיֵּלֶךְ אֶל-אֶרֶם נְהָרִים--אֶל-עִיר נְחוֹר.

יא וַיִּבְרַךְ הַגַּמְלִים מִחוּץ לַעִיר, אֶל-בְּאֵר הַמַּיִם, לַעֲת עֶרֶב, לַעֲת צֹאת הַשָּׁאֲבֹת.

יב וַיֹּאמֶר--ה' אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם, הִקְרָה-נָא לִפְנֵי הַיּוֹם; וַעֲשֵׂה-חֶסֶד, עִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם.

יג הִנֵּה אֲנִכִּי נָצַב, עַל-עֵין הַמַּיִם; וּבְנוֹת אֲנָשֵׁי הָעִיר, יֵצְאוּ לְשָׂאֵב מַיִם.

יד וְהָיָה הַנֶּעֱר, אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיָה הֵטִי-נָא כֶּדֶךָ וְאַנְשֵׁתָהּ, וְאָמַרָה שְׁתֵּה, וְגַם-גִּמְלִיךָ אִשְׁקָה--אֵתָהּ הַכֹּחֶת, לַעֲבֹדְךָ לְיִצְחָק, וְכֵּהָ אִדָּע, כִּי-עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם-אֲדֹנִי.

פס' י"ד

עבד אברהם לוקח עשרה גמלים ועוד כל טוב ומגיע לארם נהריים, לעיר נחור (אח של אברהם).

הוא מגיע לבאר לעת ערב (הבאר היא מקום מפגש) ופונה בתפילה לה' ומבקש ממנו שיפגיש בינו לבין הנערה שמתאימה ליצחק כדי שהוא יוכל להגשים את השבועה שלו לאברהם. בנוסף הוא נותן תנאי, הנערה שהוא יבקש ממנה לשתות והיא תתן לו ובנוסף תתן גם לגמלים לשתות, היא זאת שמתאימה.

טו וַיְהִי-הוּא, טָרֶם כָּלָה לְדַבֵּר, וְהִנֵּה רַבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יֵלְדָה לְבְתוּאֵל בֶּן-מִלְכָּה, אִשְׁתִּי נְחֹר אָחִי אֲבִרָהם; וְכֵדָה, עַל-שִׁכְמָהּ.

טז והנער, טבת מראה מאד--בתולה, ואיש לא ידעה; ותָרַד העינה, ותמלא כדה ותַעַל.

פס' ט"ז-ט"ח הם מעין מאמר מוסגר שבו מסבירים לנו מי זאת רבקה, מה הייחוס המשפחתי שלה, הקרבה המשפחתית לאברהם, בנוסף אומרים לנו שהיא מאוד יפה ובתולה.

יז וַיֵּרֶץ הָעֶבֶד, לִקְרֹאתָהּ; וַיֹּאמֶר, הֲגִמְיָאִנִי נָא מֵעַט-מִים מִכֶּדֶךָ.

יח וַתֹּאמֶר, שְׁתֵּה אֲדֹנִי; וְתִמְהָר, וְתָרַד כְּדָה עַל-יְדָה--וְתִשְׁקָהּ.

יט וְתִכַּל, לְהִשְׁקֹתוֹ; וַתֹּאמֶר, גַּם לְגִמְלִיךָ אֲשָׂאב, עַד אִם-כָּלוּ, לְשִׁתּוֹ.

כ וְתִמְהָר, וְתַעַר כְּדָה אֶל-הַשִּׁקֵּת, וְתָרֶץ עוֹד אֶל-הַבָּאָר, לְשָׂאב; וְתִשְׁאֲב, לְכָל-גִּמְלָיו.

כא וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֵה, לָהּ; מִחֲרִישׁ--לְדַעַת הַהֲצִלִּים ה' דְּרָכּוֹ, אִם-לֹא.

כב וַיְהִי, כְּאֲשֶׁר כָּלוּ הַגִּמְלִים לְשִׁתּוֹת, וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזֶם זָהָב, בְּקַע מִשְׁקָלוֹ--וַיִּשְׁנֵי צְמִידִים עַל-יְדָיָהּ, עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם.

פס' י"ז-כ"ב

העבד רואה את רבקה, רץ לקראתה ומבקש ממנה לשתות מים, היא מסכימה, ממחרת להגיש לו מים ואומרת לו שהיא תשקה גם את הגמלים שלו.

היא רצה, מביאה, משקה את כולם והעבד מתפעל מכך ותוהה האם ה' אכן זימן לו את הבחורה שביקש.

לאחר שכל הגמלים מסיימים לשתות הוא נותן לה מתנות.

כג וַיֹּאמֶר בֶּת-מִי אַתְּ, הַגִּידִי נָא לִי; הֲיִשׁ בֵּית-אֲבִיךָ מְקוֹם לָנוּ, לָלִין.

כד וַתֹּאמֶר אֵלָיו, בֶּת-בְּתוּאֵל אֹנְכִי--בֶּן-מִלְכָּה, אֲשֶׁר יֵלְדָה לְנְחֹר.

כה וַתֹּאמֶר אֵלָיו, גַּם-תִּבֶּן גַּם-מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ--גַּם-מְקוֹם, לָלוֹן.

כו וַיִּקַּד הָאִישׁ, וַיִּשְׁתַּחוּ לַה'.

כַּז וַיֹּאמֶר, בָּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי אֲדֹנֵי אַבְרָהָם, אֲשֶׁר לֹא-עָזַב חֲסִדּוֹ וְאַמְתּוֹ, מִעַם אֲדֹנֵי; אֲנֹכִי, בְּדֶרֶךְ נַחְנִי ה', בֵּית, אַחִי אֲדֹנִי.

פס' כ"ג-כ"ז

העבד שואל את רבקה מי היא והאם יש אצלם מקום ללון, רבקה מציגה את עצמה ואומרת שיש מקום ללון ויש גם אוכל עבור הגמלים שלו.

העבד משתחוה ומברך את ה' אלוהי אברהם שעשה איתו חסד והנחה אותו לבית של אחי אברהם.

כח וַתֵּרֶץ, הַנֶּעֱרָ, וַתֵּגֵד, לְבֵית אִמָּה--כְּדִבְרֵים, הָאֵלֶּה.

כט וּלְרִבְקָה אָח, וַיִּשְׁמוּ לָבָן; וַיֵּרֶץ לָבָן אֶל-הָאִישׁ הַחוּצָה, אֶל-הָעֵין.

ל וַיְהִי כִּרְאֹת אֶת-הַנָּזֶם, וְאֶת-הַצִּמְדִּים עַל-יָדֵי אַחֲתוֹ, וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-דִּבְרֵי רִבְקָה אַחֲתוֹ לֵאמֹר, כֹּה-דִבֶּר אֱלִי הָאִישׁ; וַיָּבֹא, אֶל-הָאִישׁ, וְהָיָה עִמָּד עַל-הַגְּמָלִים, עַל-הָעֵין.

לא וַיֹּאמֶר, בּוֹא בָרוּךְ ה'; לָמָּה תַעֲמֹד, בַּחוּץ, וְאַנֹכִי פְּנִיתִי הַבַּיִת, וּמִקוֹם לְגַמְלִים.

לב וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבִּיתָה, וַיִּפְתַּח הַגְּמָלִים; וַיִּתֵּן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא, לְגַמְלִים, וַיְמִים לַרְחוֹץ רִגְלָיו, וּרְגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ.

פס' כ"ח-ל"ב

רבקה רצה הביתה לספר להוריה מה קרה. אחיה לבן יוצא החוצה, רואה את רבקה ואת כל התכשיטים שקיבלה, הוא יוצא אל העבד, מברך אותו ומזמין אותו להיכנס פנימה, לרחוץ רגליים ולתת אוכל לגמלים.

לג וַיִּישֶׁם (וַיִּישֶׁם) לִפְנֵיו, לֶאֱכֹל, וַיֹּאמֶר לֹא אֲכֹל, עַד אִם-דִּבַּרְתִּי דִּבְרִי; וַיֹּאמֶר, דִּבֵּר.

לד וַיֹּאמֶר: עֶבֶד אַבְרָהָם, אֲנִכִּי.

לה וְה' בֵּרַךְ אֶת-אֲדֹנֵי, מֵאֲד--וַיִּגְדַּל; וַיִּתֵּן-לוֹ צֹאן וּבָקָר, וְכֶסֶף וְזָהָב, וַעֲבָדִם וּשְׁפָחוֹת, וּגְמָלִים וְחֲמֹרִים.

לו וַתֵּלֶד שְׁרָה אִשְׁת׃ אֲדֹנֵי בֶן, לְאֲדֹנֵי, אַחֲרֵי, זִקְנָתָהּ; וַיִּתֵּן-לוֹ, אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ.

לז וַיִּשְׁבַּעֲנִי אֲדֹנִי, לֵאמֹר: לֹא-תִקַּח אִשָּׁה, לְבִנִי, מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, אֲשֶׁר אֲנִכִּי יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ.

לח אִם-לֹא אֶל-בֵּית-אָבִי תֵּלֶךְ, וְאֶל-מִשְׁפַּחְתִּי; וְלִקְחָתְ אִשָּׁה, לְבִנִי.

לט וַאֲמַר, אֶל-אֲדֹנִי: אֵלַי לֹא-תֵלֶךְ הָאִשָּׁה, אַחֲרֵי.

מ וַיֹּאמֶר, אֵלַי: ה' אֲשֶׁר-הִתְהַלַּכְתִּי לִפְנָיו, יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ דֶּרֶכְךָ, וְלִקְחָתְ אִשָּׁה לְבִנִי, מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי.

מא אַז תִּנָּקֶה מֵאֲלֹתִי, כִּי תָבוֹא אֶל-מִשְׁפַּחְתִּי; וְאִם-לֹא יִתְּנוּ לָךְ, וְהָיִיתְ נָקִי מֵאֲלֹתִי.

מב וַאֲבֹא הַיּוֹם, אֶל-הָעֵין; וַאֲמַר, ה' אֱלֹהֵי אֲדֹנֵי אַבְרָהָם, אִם-יִשָּׁק-נָא מִצְּלִיחַ דֶּרֶכִּי, אֲשֶׁר אֲנִכִּי הֵלַךְ עָלֶיהָ.

מג הָיָה אֲנִכִּי נָצַב, עַל-עֵין הַמַּיִם; וְהָיָה הָעֶלְמָה, הַיֹּצֵאת לְשָׂאֵב, וְאִמְרָתִי אֵלֶיהָ, הַשְׁקִינִי-נָא מֵעֵט-מַיִם מִכֶּדֶךְ.

מד וְאָמְרָה אֵלַי גַּם-אַתָּה שָׁתָה, וְגַם לְגַמְלִיךָ אֲשָׁאב--הוּא הָאִשָּׁה, אֲשֶׁר-הִכִּיחַ ה' לְבֶן-אָדָנִי.

מה אָנִי טָרִם אֲכֹלָה לְדַבֵּר אֶל-לִבִּי, וְהִנֵּה רַבְקָה יֹצֵאת וְכֹדֶה עַל-שִׁכְמָהּ, וְתוֹרֵד הָעֵינָה, וְתִשָּׂאב; וְאָמַר אֵלַיהָ, הִשְׁקִינִי נָא.

מו וְתִמְהַר, וְתוֹרֵד כֹּדֶה מֵעַלֶּיהָ, וְתֹאמַר שָׁתָה, וְגַם-גַּמְלִיךָ אֲשָׁקָה; וְאִשְׁתִּי, וְגַם הַגַּמְלִים הִשְׁקָתָה.

מז וְאִשָּׁאֵל אֹתָהּ, וְאָמַר בֶּת-מִי אַתְּ, וְתֹאמַר בֶּת-בְּתוּאֵל בֶּן-נָחוֹר, אֲשֶׁר יָלְדָה-לוֹ מִלְכָּה; וְאִשָּׁם הַנָּזֶם עַל-אַפָּהּ, וְהִצְמִידִים עַל-יָדֶיהָ.

מח וְאֶקְדֹּ וְאֲשַׁתְּחֹה, לָהּ; וְאֶבְרָה, אֶת-ה' אֱלֹהֵי אָדָנִי אֶבְרָהֶם, אֲשֶׁר הִנַּחֲנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, לִקְחַת אֶת-בֶּת-אָחִי אָדָנִי לְבָנוֹ.

מט וְעַתָּה אִם-יִשְׁכַּם עֲשִׂים חֶסֶד וְאֱמֶת, אֶת-אָדָנִי--הַגִּידוּ לִי; וְאִם-לֹא--הַגִּידוּ לִי, וְאֶפְנֶה עַל-יָמִין אוֹ עַל-שְׂמָאל.

פס' ל"ג-מ"ט

העבד מספר את כל הסיפור, מאיפה הוא בא, מי זה אברהם, על השבועה של אברהם, על התנאי שהעבד הציב לעצמו, על התפילה לה', על הרצון לפגוש מישהי שתעמוד בתנאי על כך שזה קרה ולבסוף מבקש מהם שרבקה תבוא ותתחתן עם יצחק.

נ וַיַּעַן לְבֶן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ, מַה יֹּצֵא הַדָּבָר; לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלַיךְ, רַע אוֹ-טוֹב.

נא הִנֵּה-רַבְקָה לְפָנֶיךָ, קַח וְלֵךְ; וְתָהִי אִשָּׁה לְבֶן-אָדָנִיךָ, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה'.

נב וַיְהִי, כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אֶבְרָהֶם אֶת-דִּבְרֵיהֶם; וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה, לָהּ.

נג וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלִי-כֶסֶף וְכָלִי זָהָב, וּבִגְדִים, וַיִּתֵּן, לְרַבְקָה; וּמִגְדָּנֶת--נָתַן לְאָחִיהָ, וּלְאִמָּהּ.

פס' נ'-נ"ג

לבן, אחיה של רבקה, ובתואל, אביה של רבקה, מסכימים להצעה ואומרים שאם ה' אמר כך, הם לא יגידו אחרת, הוא יכול לקחת את רבקה שתתחתן עם יצחק.

העבד משתחוה ומודה לה', ונותן למשפחה של רבקה.

נד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ, הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר-עִמּוֹ--וַיְלִינוּ; וַיִּקְוִמוּ בַבֶּקֶר, וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי לְאָדָנִי.

נה וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ, תֵּשֶׁב הַנֶּעֱרָ אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עֶשְׂוָר; אַחֵר, תֵּלֵךְ.

נו וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֶל-תֹּאחֲרוֹ אֹתִי, וְה' הַצִּלִּים דְּרָכִי; שְׁלַחֲנִי, וְאֶלְכָה לְאָדָנִי.

פס' נ"ד-נ"ו

העבד ואנשיו אוכלים ונשארים ללון, קמים בבוקר ורוצים לצאת לדרך. האח והאמא לא רוצים, הם רוצים שהיא תישאר לשבת איתם עוד כמה ימים וגם העבד ואז הם יחזרו.

העבד מתעקש שהוא לא רוצה לאחר לאברהם והוא רוצה לחזור.

נז וַיֹּאמְרוּ, נִקְרָא לְנֹעַר, וְנִשְׁאַלָהּ, אֶת-פִּיהָ.

נח וַיִּקְרְאוּ לְרַבֶּקָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ, הֲתִלְכִּי עִם-הָאִישׁ הַזֶּה; וְתֹאמַר, אֵלָּהּ.

נט וַיִּשְׁלַחוּ אֶת-רַבֶּקָּה אַחֲתָם, וְאֶת-מִנְקִתָּהּ, וְאֶת-עֶבֶד אַבְרָהָם, וְאֶת-אֲנָשָׁיו.

ס וַיְבָרְכוּ אֶת-רַבֶּקָּה, וַיֹּאמְרוּ לָהּ--אַחֲתֵנוּ, אַתְּ הִי לְאֵלֶּפֶי רַבֶּבֶה; וַיִּירֶשׁ זָרְעָהּ, אֶת שְׂעֵר שְׂנָאִיו.

סא וַתֵּקֶם רַבֶּקָּה וְנִעְרֹתֶיהָ, וַתִּרְפָּכֶנָּה עַל-הַגְּמִלִים, וַתִּלְכָּנָהּ, אַחֲרֵי הָאִישׁ; וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת-רַבֶּקָּה, וַיֵּלֶךְ.

פס' נ"ז-ס"א

המשפחה של רבקה מציעה לשאול לדעתה, הם שואלים האם היא מוכנה ללכת עם האיש הזה, והיא מסכימה.

רבקה הולכת עם המינקת ועבד אברהם ומשפחתה מברכת אותה והם יוצאים לדרך.

סב וַיִּצְחָק בָּא מִבּוֹא, בָּאֵר לְחֵי רָא'י; וְהוּא יוֹשֵׁב, בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב.

סג וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה, לְפָנוֹת עָרֵב; וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיִּרָא, וְהִנֵּה גְמִלִים בָּאִים.

סד וַתֵּשֶׂא רַבֶּקָּה אֶת-עֵינֶיהָ, וַתִּרָא אֶת-יִצְחָק; וַתִּפֹּל, מֵעַל הַגְּמִל.

סה וַתֹּאמֶר אֶל-הָעֶבֶד, מִי-הָאִישׁ הַלֵּזָה הַהִלֵּךְ בִּשְׂדֵה לְקִרְאֲתֵנוּ, וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד, הוּא אֲדֹנִי; וַתִּקַּח הַצִּעִיף, וַתִּתְּכֶסּוּ.

סו וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד, לְיִצְחָק, אֶת כָּל-הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר עָשָׂה.

סז וַיָּבֵאָה יִצְחָק, הָאֵהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ, וַיִּקַּח אֶת-רַבֶּקָּה וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה, וַיֵּאֱהָבֶהָ; וַיִּנָּחֶם יִצְחָק, אַחֲרֵי אִמּוֹ.

פס' ס"ב-ס"ז

יצחק יושב בארץ הנגב ובזמן שהוא נמצא בשדה הוא רואה גמלים מרחוק, ובדיוק בזמן הזה רבקה רואה את יצחק ונופלת מהגמל.

היא שואלת את העבד מי האיש הזה והוא אומר לה שזה אדונו, והיא מתכסה בצעיף.

העבד מספר ליצחק כל מה שעשה. יצחק לוקח את רבקה לאוהל של שרה אמו, מתחתן איתה.